

การสัมมนาเชิงสังเคราะห์ทางวิชาการ ‘โมเดลใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ’

จากโมเดลเก่าสู่โมเดลใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย: นโยบายอุตสาหกรรมและบทบาทภาครัฐ

ณัฏริฏ พิศลยบุตร

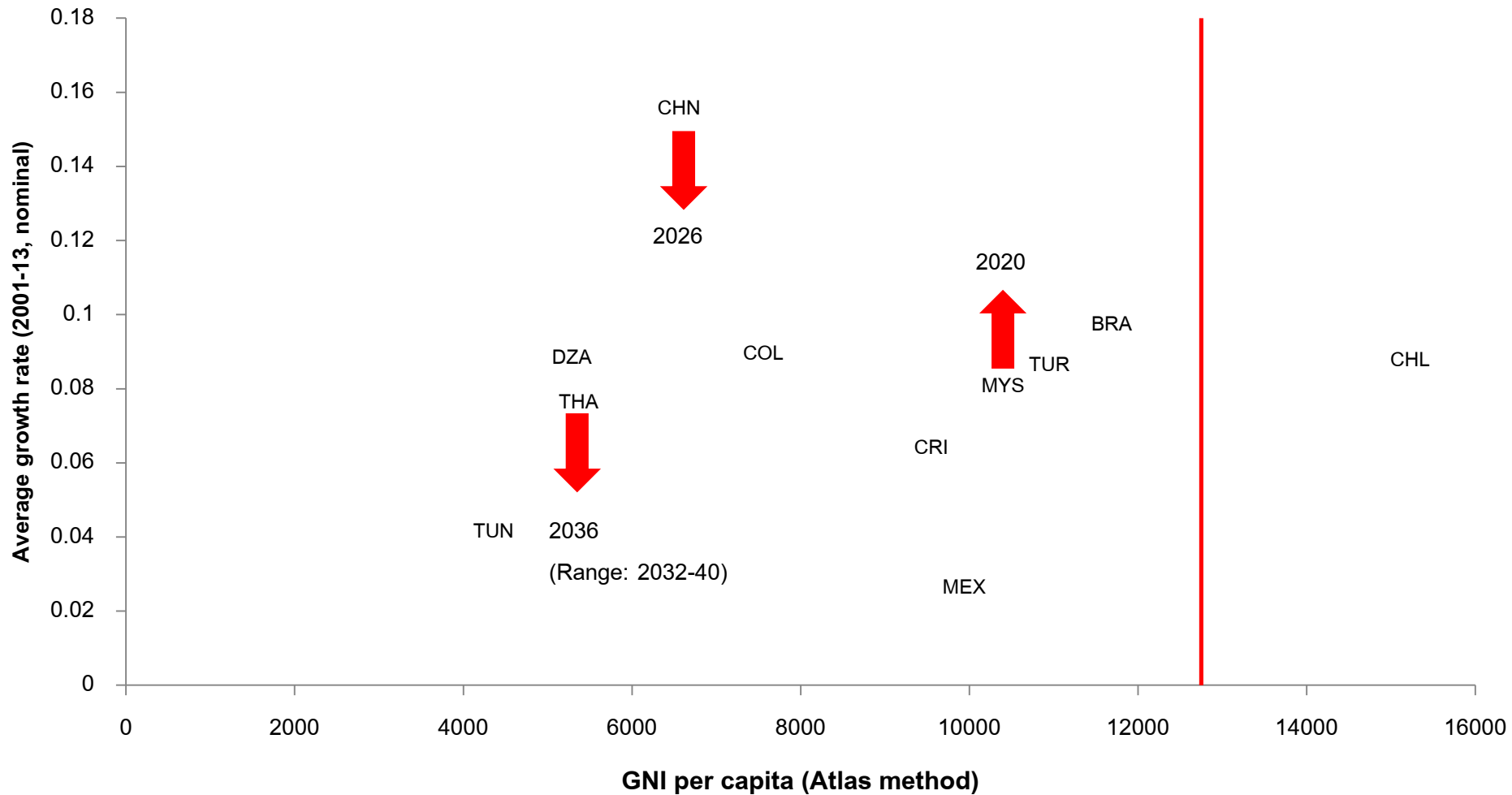
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

8 สิงหาคม 2559

- โมเดลเก่าในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย
- แนวทางในการผลักดันประเทศให้พ้นกับดักรายได้ปานกลาง
- โมเดลใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- มองสถานการณ์ในปัจจุบัน

- งานวิจัยที่น่าเสนอในส่วนนี้ ได้ดำเนินการในช่วงปีแรกของโครงการฯ (ประมาณปี 2556)
- เป้าประสงค์ของงานวิจัย คือ การประมาณการ/พยากรณ์ถึงผลกระทบของการดำเนินเศรษฐกิจแบบ **Business as usual** หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การประเมินผลกระทบของ “โมเดลเก่าในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย”
- หัวข้อวิจัยที่สำคัญในส่วนนี้ มี 3 หัวข้อ:

ประเมินระยะเวลาที่ไทยจะพ้นกับดักรายได้ปานกลาง

Note: $avg\ growth = real\ growth + \Delta exchange\ rate + inflation$

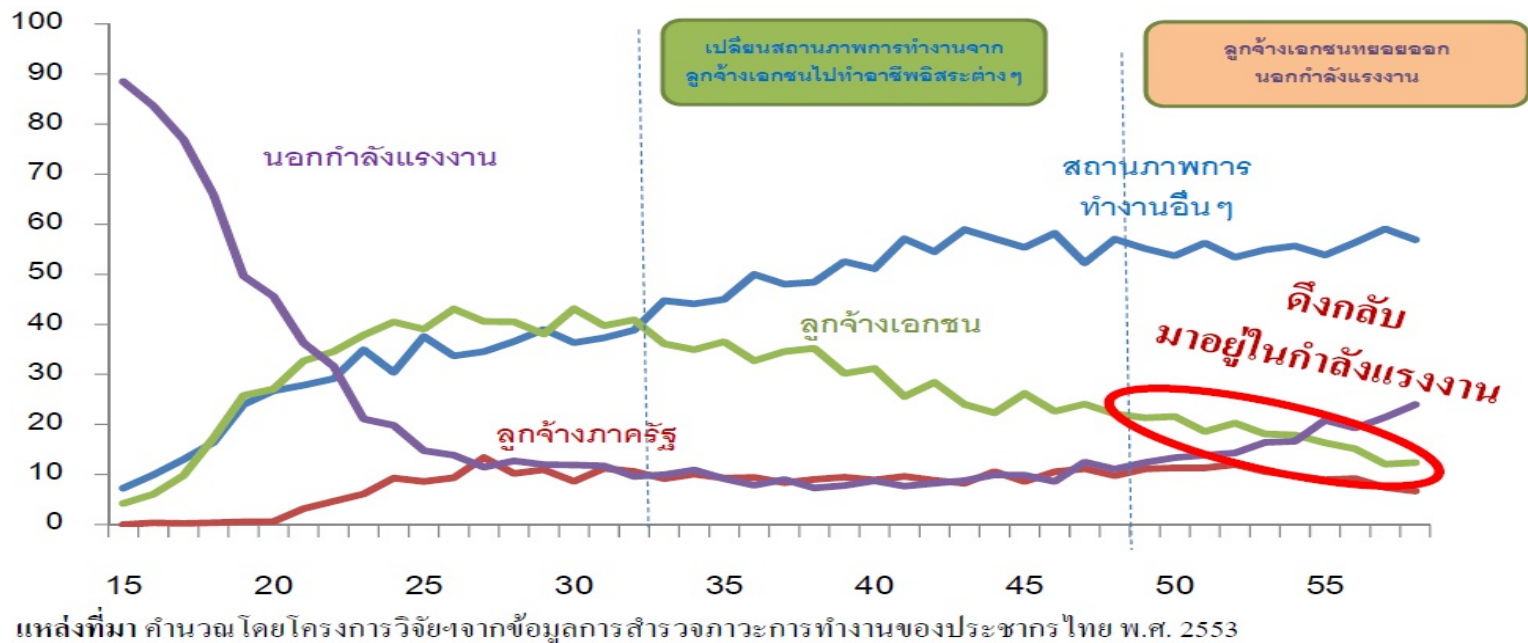
ประเมินความเสี่ยงที่จะทำให้ติดกับดัคนานขึ้น

นโยบายทางเลือกที่จะช่วยย่นระยะเวลา

ลูกจ้างเอกชนทยอยออกนอกกำลังแรงงานตั้งแต่อายุ 50 ปีขึ้นไป

ที่มา: วรเวชม์ สุวรรณระดา ในงานประชุมประจำปี ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อค้นพบ: นโยบายขยายอายุการทำงานของแรงงานกลุ่มอายุ 50-59 ปีจะเพิ่ม GDP เพียงร้อยละ .5-1.4 ในระยะสั้น (1-10 ปี) แต่จะให้ผลที่เพิ่มมากขึ้นในระยะยาวแบบ ทบตัน โดยสามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมได้ถึงร้อยละ 5 ใน ปี 2050

■ Sectoral specialization index (Imbs and Wacziarg, 2004)

- ใช้แนวคิดจาก **locational GINI index** (Krugman, 1991)

$$G = \frac{1}{n(n-1)} \frac{\sum_i \sum_m |x_i - x_m|}{4\bar{\mu}_x}$$

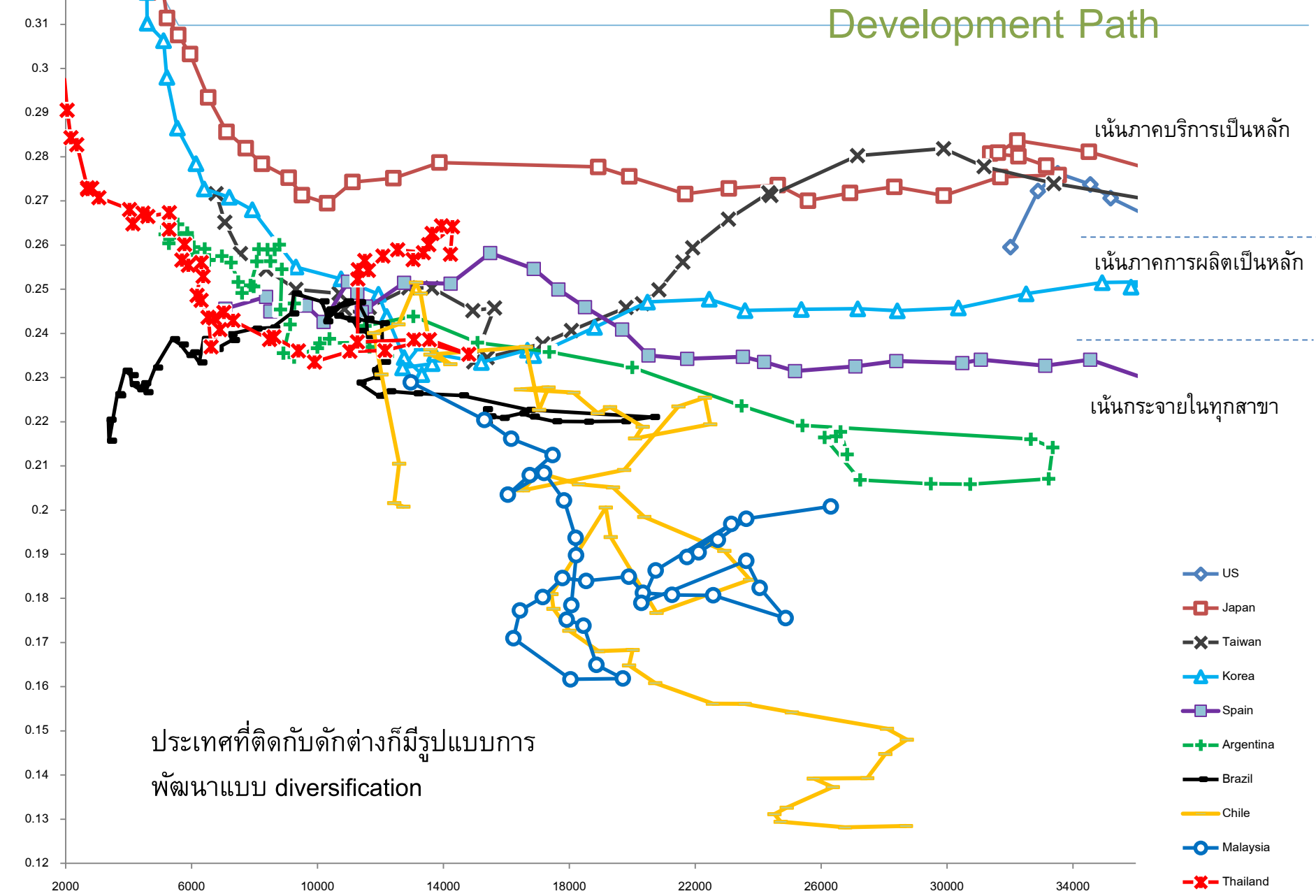
โดยที่ i และ m คือ **value-added share of sector i and m** .

ค่า G ต่ำ แปลว่า ประเทศมีระดับการ **diversification** ที่สูง

ค่า G สูง แปลว่า ประเทศมีระดับการ **specialization** ที่สูง

Development Path

- US
- Japan
- Taiwan
- Korea
- Spain
- Argentina
- Brazil
- Chile
- Malaysia
- Thailand

- ประเทศสามารถพ่น MIT ได้ใน 3 ลักษณะ คือ

1. เน้นที่ภาคบริการ (UK, Japan, Taiwan)
2. เน้นที่ภาคการผลิต (Korea)
3. เน้นกระจายในทุกสาขา (Spain)

อย่างไรก็ดี ประเทศที่ติดอยู่ในกับดัก ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะมีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในรูปแบบที่ 3

- ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะติด MIT เนื่องจาก

1. การปรับโครงสร้างเริ่มชะงักงัน (แกนตั้ง) และระดับการพัฒนา (แกนนอน) มีการเติบโตที่ช้าแบบเดียวกับประเทศที่ติดกับดักๆ
 2. นโยบาย **one-size-fit-all policy** อาจจะไม่สามารถผลักดันโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไปสู่ **specialization** ได้
- นั่นคือ ประเทศไทยต้องการโมเดลใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ

- งานวิจัยไม่ได้ระบุถึงกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (Strategic industry) ที่ภาครัฐควรที่จะสนับสนุน
- แต่ได้วางกรอบโมเดลใหม่ไว้ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ
 1. ความชัดเจนว่าจะมุ่งสร้างความชำนาญแบบเฉพาะ (specialization)
 2. นโยบายสนับสนุนควรมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของแต่ละอุตสาหกรรมเป้าหมายที่แตกต่างกัน
 3. ความชัดเจนในเรื่องของกลไกการตรวจสอบและประเมินผล ในลักษณะแบบขั้นบันได (stepping stone)

Q: ทำไมต้องมีการประเมินและตรวจสอบ?

A: การพัฒนาอุตสาหกรรมให้ประสบความสำเร็จ บทบาทของภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบโจทย์ที่หลากหลาย

Stage	โจทย์ในการพัฒนาอุตสาหกรรม	บทบาทของภาครัฐ
1 (1960-79)	อุตสาหกรรมยังไม่เกิด	นำเข้าเทคโนโลยีการผลิต (cultivation tank) แสดงตัวอย่างให้เห็นว่าอุตสาหกรรมมีอนาคต
2 (1980-89)	อุตสาหกรรมขยายตัวจากการส่งออก (ผู้ผลิต, supplier, บริการที่เกี่ยวข้อง)	สนับสนุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงอุตสาหกรรมไป ข้างหน้าและไปข้างหลัง
3 (1990-)	อุตสาหกรรมเริ่มอิ่มตัว มุ่งหน้าสู่การ พัฒนามูลค่าเพิ่ม	สนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนา และมาตรฐานทางด้านสิ่งแวดล้อม

- รัฐบาลได้มีการวางอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ รวม 10 อุตสาหกรรม ได้แก่

ต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม

1. ยานยนต์สมัยใหม่
2. อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
3. การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี
และเชิงสุขภาพ
4. เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ
- 5.แปรรูปอาหาร

เดิม 5 อุตสาหกรรมใหม่

1. หุ่นยนต์
2. การบิน
3. เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ
4. ดิจิตอล
5. การแพทย์ครบวงจร

ความชัดเจนว่าจะมุ่งสร้างความชำนาญแบบเฉพาะ (specialization) ✓

10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย

- มาตรการที่จำเป็นในการผลักดันอุตสาหกรรม
 - มาตรการส่งเสริมการลงทุนควรมีความยืดหยุ่น
 - ควรมาตรการเสริม นอกเหนือจากมาตรการส่งเสริมการลงทุน เช่น สิทธิประโยชน์ การเข้าออกและการทำงานของผู้เชี่ยวชาญ การปรับอัตราภาษีศุลกากร ลดส่วน การถือหุ้นสำหรับนักลงทุนต่างชาติ การถือครองที่ดิน ฯลฯ

นโยบายสนับสนุนควรมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของแต่ละอุตสาหกรรม
เป้าหมายที่แตกต่างกัน ✓

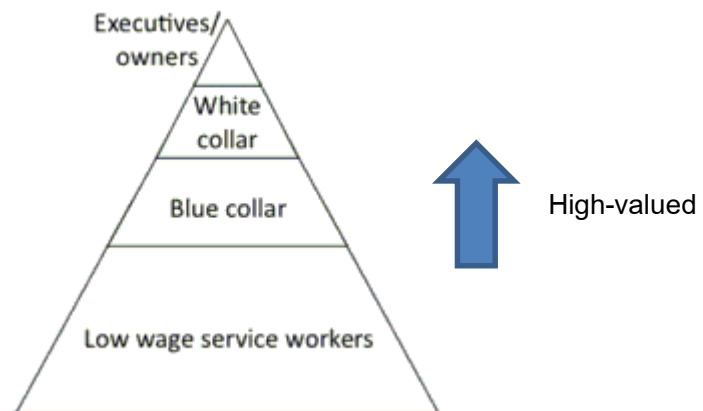
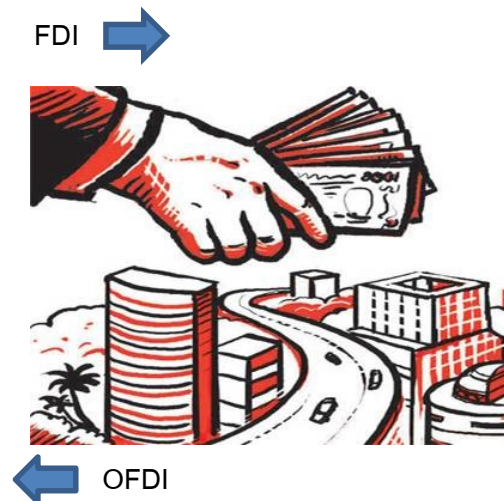
- ไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่ไทยจะได้รับที่ชัดเจน (ยอดส่งออก การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจ้างงานในระดับสูง การถ่ายทอดเทคโนโลยี ฯลฯ) ในระยะสั้น กลาง และยาว เพื่อที่จะตรวจสอบ และประเมินผลว่าควรที่จะสนับสนุนต่อไปหรือไม่?

ขาดความชัดเจนในเรื่องของกลไกการตรวจสอบและประเมินผล ในลักษณะแบบขั้นบันได (stepping stone) ✕

“การคัดเลือกอุตสาหกรรมมีความเสี่ยง ในระหว่างทางที่ภาครัฐผลักดันอุตสาหกรรม สิ่งที่ภาครัฐจะต้องตัดสินใจเสมอ คือ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับต้นทุนที่เสียไป และโอกาสในอนาคตจะเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต นั่นคือ การคัดเลือกอุตสาหกรรม จะไม่ใช่การตัดสินใจแบบครั้งเดียว แต่จะเป็นกระบวนการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์อยู่เสมอ มีการคัดเลือกอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ไม่สามารถผลักดันได้ และมีการเพิ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ๆที่อาจจะเข้ามาจากสถานการณ์ใหม่ๆที่เกิดขึ้น” – Lim (2014)

ข้อกังวลใจ (2)

- นโยบายอุตสาหกรรมในยุค **OFDI** (จากที่เคยเป็นการดึงดูด **FDI**) และในยุคที่เน้น **High-valued** มากกว่า **across-the-board**
 - ในอดีต การดึงดูด **FDI** และนโยบาย **across-the-board** จะส่งผลดีกับเศรษฐกิจไทยที่ชัดเจน ทั้งในเรื่องการผลิต การจ้างงานแบบทั่วถึง แต่นโยบายใหม่ในยุค **OFDI** ไม่แน่นอนไปว่า **OFDI** ที่สนับสนุนธุรกิจไทยจะเป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจไทย และนโยบายที่เน้น **high-valued activities** จะให้ประโยชน์ต่อคนไทยอย่างทั่วถึง...

- นโยบายอุตสาหกรรม สามารถเลือกอุตสาหกรรมที่ไม่สอดคล้องกับ **comparative advantage** ได้หรือไม่ (ของไทยเช่น **Robotic**)?
- ในวงวิชาการยังเป็นที่ถกเถียงกัน (**Justin Lin vs. Ha-Joon Chang**)
- แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น สิ่งสำคัญคือ **Governance** ในกรณีนี้ต้องเข้มแข็งมากกว่าปกติ (กลับไปสู่ข้อเสนอการสร้างระบบตรวจสอบ/ประเมินผล ในข้อกังวลใจที่ 1)

TDRI

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

tdri.or.th

[/tdri.thailand](https://www.facebook.com/tdri.thailand)

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

pier.or.th

[/Puey Ungphakorn Institute
for Economic Research - PIER](https://www.facebook.com/PueyUngphakornInstitute)